

SAĞLIK YÜKSEKOKULU VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE GÖRÜLEN DEPRESİF BELİRTİLER VE BUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

* Neşe ALPARSLAN

**Msc. Sibel YAŞAR

**Msc. Ebru DERELİ

*** Fatma Nesrin TURAN

*Öğr. Gör. Bil. Uzm., Yazışma adresi: Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Bademlik Mahallesi, Fahri Kasapoğlu Caddesi, Kırklareli e-mail: nesealparslan@yahoo.com

** Öğr. Gör. Bil. Uzm., Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

*** Yard. Doç. Dr. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı

ÖZET

Amaç: Bu araştırma bir üniversitedeki Sağlık Yüksekokulu ve Teknik Eğitim Fakültesi 2. ve 3. sınıf öğrencilerinde depresif belirtilerin görülme oranı ve bunu etkileyen faktörlerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve karşılaştırmalı tipte bir araştırma olup, 15-30 Mayıs 2003 tarihleri arasında Sağlık Yüksekokulu ve Teknik Eğitim Fakültesi 2. ve 3. sınıf öğrencilerinden ulaşılabilen 214 öğrenciyle yapılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından 18 sorudan oluşan kişisel bilgi formu ve 10 parametreden oluşan DSM IV Major Depresif Epizod Tanı Ölçütleri kullanılarak, yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21 ± 0.98 olup, Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin %56.8'i, Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %26.2'si kızdır ve öğrencilerin çoğunluğu arkadaşlarıyla birlikte evde kalmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %34.1'inde depresif belirtilerin olduğu saptanmıştır. Cinsiyete göre bakıldığında, kızların %37.8'inin, erkeklerinde %31.5'inin depresif belirtilere sahip olduğu saptanmış, Okullara göre depresif belirtilerin görülme durumları incelendiğinde, Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin %30.6'sında, Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ise %37.9'unda depresif belirtilerin olduğu saptanmıştır. Sınıflara göre öğrencilerin depresif belirti durumları incelendiğinde ise, 2. sınıf öğrencilerinin %41.2'sinde, 3. sınıf öğrencilerinin %27.7'sinde depresif belirtilerin olduğu saptanmıştır. Depresif belirtilerin görülme durumu ile sınıflar arası yapılan incelemede farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Sonuç: Çalışmamızda öğrencilerin üçte birinin depresif belirtilere sahip olduğu belirlenmiş ve bunun yüksek bir oran olduğu düşünülmektedir. Üniversite öğrencileri arasında yapılan diğer epidemiyolojik çalışmalarda da bu grubu tehdit eden en önemli ruhsal bozukluğun depresyon olduğu belirtilmektedir.

Anahtar sözcükler: Depresif belirtiler, depresyon, üniversite öğrencileri.

DEPRESSIF SYMPTOMS OBSERVED IN STUDENTS OF HEALTH COLLEGE AND TECHNICAL EDUCATION FACULTY, AND EXAMINATION OF THE AFFECTING FACTORS

ABSTRACT

Objective: This study was conducted with the aims of finding out the rate of depressive symptoms in the 2nd and 3rd year students of Health College and Technical Education Faculty at a university, and making a contrastive analysis of the affecting factors.

Methods: This is a descriptive and contrastive study, and it was conducted on 214 students of 2nd and 3rd year students in Health College and Technical Education Faculty from 15 to 30 May 2003. Data was collected by face-to-face interaction through a personal information form formed of 18 questions and DMS-IV Major Depressive Episode Diagnostic Criteria formed of 10 parameters.

Results: Mean age of the students taking part in the research was 21±0.98. 56.8% of the students of Health College, 26.2% of the students of Technical Education Faculty were girls and most of the students shared houses with their friends.

It was determined to have depressive symptoms in 34.1% of the participant students. When gender was considered, 37.8% of the girls and 31.5% of the boys were established to have depressive symptoms. When the state of having depressive symptoms was examined according to schools, 30.6% of Health College students and 37.9% of Technical Education Faculty students were found to have depressive symptoms. When the state of depressive symptoms was examined according to grades, 41.2% of the 2nd year students and 27.7% of 3rd year students were found to have depressive symptoms. A significant difference was assessed between grades with the state of sighting depressive symptoms ($p<0.05$).

Conclusions: Also in our study, one third of the students were determined to have depressive symptoms and this rate is considered to be high. In the other epidemiological studies conducted among university students, depression is emphasized to be the most important mental disorder threatening this group, too.

Key Words: Depressive symptoms, depression, university students.

GİRİŞ

Üniversite öğrenciliği yılları, en çalkantılı gelişim dönemlerinden biri olup, hem sosyal hem de biyolojik olarak bir geçiş dönemi kabul edilen ergenliğin son evresine rastlar. Üniversite öğrenciliği dönemi, ergenliğin genel karmaşasına ek olarak, evden ve aileden ayrılık, arkadaş ve grup seçimi, bir mesleğe aday olma ve iş bulmaya ilişkin belirsizlikler gibi pek çok özgül sorunun görüldüğü yıllardır (Kucur ve diğ. 2000, Özdel ve diğ. 2002).

Üniversite gençleri arasında yapılan araştırmalarda, bu grubu tehdit eden en önemli psikolojik rahatsızlığın depresyon olduğu belirtilmektedir. Elem, üzüntü, isteksizlik, karamsarlık, değersizlik, yetersizlik, güçsüzlük, aktivite azalması, durgunluk, fizyolojik işlevlerde yavaşlama gibi belirtileri içeren bir sendrom olarak tanımlanan depresyon, son yıllarda akıl sağlığı alanında en çok tartışılan sorunlardan biridir (Aylaz ve diğ. 2007, Özdel ve diğ. 2002).

Depresyon tanısında akılda tutulması gereken en önemli noktalardan biri, tanının hastalığa özgü bir belirtisinin olmaması ve bir grup belirtinin bir arada bulunması ile tanı konmasıdır. Depresif olan, elemli, kederli herkese depresyon tanısı konamayacağı gibi, depresyonu olanların hepsinde de çökkün duygu durum en öndeki belirti olmak zorunda değildir. Bazı hastalar gergin, huzursuz olmaktan, kimileri ise boş, duygusuz olduklarından yakınabilirler. İştah, uyku ve cinsel işlevlerin yer aldığı bozukluklar gibi vejetatif; psikomotor retardasyon veya ajitasyon gibi motor; dikkat bozukluğu, kararsızlık gibi bilişsel belirtiler de tablonun çok önemli parçalarıdır (Berkson ve diğ. 2004, Saka 2004).

Günümüzde psikiyatrik sorunların varlığı dikkat çekecek ölçüde artmıştır. Depresyon psikiyatrik hastalıklar içinde sık görülen bozukluklardan biri olup, hemen hemen herkes tarafından yaşamın herhangi bir döneminde yaşanan evrensel bir duygudur. Depresyon küresel hastalık yüküne yol açan ilk on hastalık arasında beşinci sıradadır (Bruntland 2000). Adölesan dönemdeki depresyon ve ruhsal bozukluklar, yüksek yaygınlık oranları ve kronikleşme eğilimleri, taşıdıkları tedavi güçlükleri nedeniyle günümüzde araştırmacıların müdahalesini gerektiren önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'nün eş güdümünde 14 ülkede yapılmış olan "Birinci Basamakta Ruhsal Bozukluklar" araştırmasında, temel sağlık hizmeti veren birimlere başvuran hastalarda en yaygın görülen ruhsal bozukluğun %10.49 oranında depresyon olduğu saptanmıştır (Ekundayo ve diğ. 2007, Kaya ve diğ. 2007, Şahin ve diğ. 2008).

Ergenlik döneminde ortaya çıkan ruhsal sorunların erişkinlik döneminde ciddi ruhsal bozukluklar biçiminde sürebildiği gösterilmiştir. Böylelikle ergenlik dönemindeki depresyonun bu döneme özgü güçsüzlüklerden birisi olarak değil, şimdiki ve geleceği etkileyebilecek önemli bir ruh sağlığı sorunu olarak görülmesi gerektiği anlaşılmıştır (Kutcer ve Marton 1989).

Epidemiyolojik çalışmalar ergenlerde depresyon yaygınlığının %0.4-8.3 arasında olduğunu, yaşam boyu yaygınlığının ise yetişkinlerdeki oranlarla benzer şekilde %15-20 arasında değiştiğini bildirmektedir. Kandel ve Davies (1986) yaptıkları çalışmada, ergenlerin yetişkinlere oranla daha fazla depresif duygulanım yaşadıklarını bildirmişlerdir. Aynı çalışmada, erkeklere göre kızlarda depresif duygulanım daha sık saptanmıştır. Ekundayo ve diğerlerinin (2007) araştırma bulgularında, depresyonun adölesanlarda diğer yaşam evrelerinden daha sık görüldüğü belirtilmiştir. Aynı çalışmada depresif semptomların prevalansının kadınlarda erkeklerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Depresyon, üst solunum yolu enfeksiyonlarından sonra ikinci yaygınlıkta rastlanan sağlık sorunu olarak gösterilmektedir. Türkiye'de depresyon prevalans hızı yaklaşık %10'dur. Depresyon, üniversite popülasyonunu olumsuz yönde etkileyen hastalıklardan biridir. Bu popülasyonun %17-23 oranında depresyona sahip olduğu ve özellikle üniversite danışma merkezlerine başvuran öğrencilerin %45'inin depresyonda olduğu saptanmıştır (Kaya ve diğ. 2007).

Depresyon ergen kızlarda ve erişkin kadınlarda, ergen ve erişkin erkeklere göre iki kat fazla görülmektedir. Depresyon herhangi bir yaşta başlayabilir, ancak başlangıç yaşı 20'li yaşların

ortalarıdır. Epidemiyolojik veriler, başlangıç yaşının son yıllarda daha erken yaşlara kaydığını göstermektedir (Kaya ve diğ. 2007, Özdel ve diğ. 2002).

Bütün bunlardan anlaşılacağı gibi, üniversite gençleri arasında depresif belirtiler gösterenlerin belirlenmesi gerekmektedir. Depresif belirtilerin hafif düzeylerde olduğu durumlarda bile, bireyi hareketsizliğe, verimsizliğe, mutsuzluğa itmesi nedeniyle bu belirtileri gösterenlere ulaşılması, koruyucu ruh sağlığı açısından önemlidir (Özdel ve diğ. 2002).

Bu araştırma bir üniversitedeki Sağlık Yüksekokulu (SYO) ve Teknik Eğitim Fakültesi (TEF) 2. ve 3. sınıf öğrencilerinde depresif belirtilerin görülme oranı ve bunu etkileyen faktörlerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amacıyla planlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma tanımlayıcı ve karşılaştırmalı tipte bir araştırma olup, 15-30 Mayıs 2003 tarihleri arasında Sağlık Yüksekokulu ve Teknik Eğitim Fakültesi'nde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini okulların 2. ve 3. sınıflarında okuyan, SYO'nda 119, TEF'de 122 kişi olmak üzere toplam 241 öğrenci oluşturmuştur. Ancak öğrencilerin bazılarının devam zorunluluğu olmaması nedeniyle 214 öğrenciye (SYO n=111, TEF n=103) ulaşılabilmektedir. 1. sınıf öğrencilerinin ailelerinden yeni ayrılmış olması ve farklı bir ortama uyum zorluğu yaşamaları, 4. sınıf öğrencilerinin de mezuniyet ve mezuniyet sonrası kaygıları nedeniyle depresif belirti gösterme olasılıklarının daha fazla olabileceği düşünülmüş ve çalışma kapsamı dışında bırakılmışlardır. İlgili makamlardan yazılı izin ve öğrencilerden sözel olarak izin alınmıştır. Veriler, 18'i kişisel bilgilere yönelik, 10'u DSM IV Major Depresif Epizot Tanı Ölçütlerinden oluşan toplam 28 soruluk anket formu kullanılarak, iki araştırmacı tarafından toplanmıştır.

Amerikan Psikiyatri Birliği'nin (APA 1994) DSM-IV Majör Depresif Episod Tanı Ölçütleri 10 belirtiyi içeren sorudan oluşmaktadır. Depresif belirtileri içeren soru başlıkları; çökkün veya üzgün duygu durum, ilgi, istek azalması ve/veya hiçbir şeyden zevk alamama, yorgunluk, enerji azalması ve bitkinlik, uyku bozukluğu, iştah bozukluğu, dikkatini toplamada güçlük, kendine güven azalması, suçluluk ve değersizlik düşüncesi, intihar düşünce ve/veya girişimleri, hareket ve konuşmalarda yavaşlama olarak sınıflandırılmıştır. DSM-IV'e göre ilk iki belirtiden bir tanesi mutlaka olmak kaydı ile tüm listedeki diğer sorulardan en az beş tanesi, en az iki hafta boyunca hemen hemen her gün görülüyor ise hastaya "depresyon" tanısı konur. Değerlendirme bu doğrultuda yapılmıştır.

Veriler istatistiksel olarak bilgisayar ortamında istatistiksel analiz; STATISTICA AXA paket programı kullanılarak yapılmıştır. Kullanılan istatistikler; ölçümsel veriler aritmetik ortalama ve standart sapma, niteliksel veriler tablo ve yüzde olarak verilmiş olup, niteliksel verilerde Pearson's ki-kare testi, beklenen değer 5'ten küçük olduğunda ise Fisher'in kesin ki-kare testi ve Kolmogrov Smirnov iki örnek testidir.

BULGULAR

Araştırmamıza katılan 214 öğrencinin yaş ortalaması 21.14 ± 1.34 (minimum:18, maksimum:29) olup, SYO öğrencilerinin %56.8'i, TEF öğrencilerinin %26.2'si kızdır. Öğrencilerin doğduğu yerleşim birimi incelendiğinde, SYO öğrencilerinin %34.2'sinin ilçede, TEF öğrencilerinin %35.9'unun büyük şehirde doğduğu görülmüştür. SYO öğrencilerinin %38.7'sinin ailesinin ilçede, TEF öğrencilerinin %44.7'sinin ailesinin büyük şehirde yaşadığı, her iki okul öğrencilerinin çoğunluğunun arkadaşlarıyla birlikte evde kaldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin üniversiteye kadar ailelerinden ayrı kalma durumları incelendiğinde, SYO öğrencilerinin %35.1'inin, TEF öğrencilerinin %10.7'sinin ailesinden ayrı kaldığı, özellikle 15-18 yaşlar arasında ayrı kalmanın yoğunlaştığı görülmüştür. Her iki okul öğrencilerinin çoğunluğunun sosyal etkinliklere katıldığı, karşı cinsle duygusal birliktelik yaşadığı ve bedensel bir engeli olmadığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Araştırmamıza katılan öğrencilerin mezun oldukları okul incelendiğinde, SYO öğrencilerinin %66.7'sinin lise, %23.4'ünün sağlık meslek lisesi, TEF öğrencilerinin %45.6'sının endüstri meslek lisesi, %35.9'unun teknik lise çıkışlı olduğu saptanmıştır. SYO öğrencilerinin %52.3'ünün hemşirelik bölümünde, %55'inin 3. sınıf, TEF öğrencilerinin %53.4'ünün yapı öğretmenliği bölümünde, %49.5'inin 3. sınıfta olduğu belirlenmiştir. Öğrencilere okumakta oldukları bölümün kaçınıcı tercihleri olduğu sorulduğunda SYO öğrencilerinin %36'sının 10. tercihlerinin üstü, TEF öğrencilerinin ise %41.7'sinin ilk tercihi olduğu belirlenmiştir. SYO öğrencilerinin %64'ünün buldukları bölümde okumaktan memnun olmadığı, %38.7'sinin okuduğu bölümü kendi isteği ile seçtiği, TEF öğrencilerinin ise %65'inin okudukları bölümden memnun olmadığı, %36.9'unun okuduğu bölümü kendi isteğiyle seçtiği görülmüştür. SYO öğrencilerinin %28.8'inin insanlara yardımı sevdiği için, TEF öğrencilerinin %44.7'sinin diğer nedenlere bağlı olarak okudukları bölümü tercih ettikleri, mezuniyet sonrası SYO öğrencilerinin %42.3'ünün, TEF öğrencilerinin ise %65'inin eğitim alanında çalışmak istedikleri saptanmıştır (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %34.1'inin depresif belirtisi olduğu saptanmıştır. Depresif belirtisi olan öğrencilerin yaş ortalaması 21.01 ± 0.98 'dir (minimum:19, maksimum:24). Kızların %37.8'inin, erkeklerin de %31.5'inin depresif belirtiyeye sahip olduğu belirlenmiş, cinsiyet ile depresif belirti varlığı bakımından istatistiksel yönden anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0.05$) (Tablo 3). Sınıflara göre öğrencilerin depresif belirti durumu incelendiğinde, 2. sınıf öğrencilerinin %41.2'sinin, 3. sınıf öğrencilerinin ise %27.7'sinin depresif belirtiyeye sahip olduğu saptanmış, sınıflar ile depresif belirti varlığı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$). SYO öğrencilerinin %30.6'sının, TEF öğrencilerinin ise %37.9'unun depresif belirtisi olduğu saptanmış olup, depresif belirti durumları bakımından okullar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p > 0.05$) (Tablo 3).

Tablo 1: Öğrencilerin kişisel özellikleri (N=214)

Özellikler	SYO		TEF	
	n	%	n	%
Cinsiyet				
Kız	63	56.8	27	26.2
Erkek	48	43.2	76	73.8
Doğduğu yer				
Köy-kasaba	23	20.7	15	14.6
İlçe	38	34.2	14	13.6
Şehir	24	21.6	35	34
Büyük şehir	20	18	37	35.9
Yurtdışı	6	5.4	2	1.9
Ailesinin yaşadığı yer				
Köy-kasaba	19	17.1	5	4.9
İlçe	43	38.7	16	15.5
Şehir	22	19.8	35	34
Büyük şehir	27	24.3	46	44.7
Yurtdışı	-	-	1	1
Öğrenci olarak ikamet ettiği yer				
Ailesiyle beraber evde	5	4.5	2	1.9
Aile olmadan evde yalnız	4	3.6	6	5.8
Arkadaşlarıyla evde	68	61.3	64	62.1
Bir akrabanın yanında	-	-	1	1
Özel yurt / pansiyonda	1	0.9	7	6.8
Devlet yurdunda	32	28.8	19	18.4
Diğer	1	0.9	4	3.9
Üniversiteye kadar aileden ayrı kalmış mı?				
Evet	39	35.1	11	10.7
Hayır	72	64.9	92	89.3
Hangi yaşta ayrı kalmış?				
0-6 yaş	-	-	1	9.1
7-11 yaş	1	2.5	1	9.1
12-14 yaş	4	10.3	1	9.1
15-18 yaş	26	66.7	7	63.6
12-18 yaş	8	20.5	1	9.1
Sosyal etkinliklere katılıyor mu?				
Evet	86	77.5	78	75.7
Hayır	25	22.5	25	24.3
Karşı cinsle duygusal birlikteliği var mı?				
Evet	67	60.4	60	58.3
Hayır	44	39.6	43	41.7
Rahatsız eden bedensel engeli var mı?				
Evet	6	5.4	4	3.9
Hayır	105	94.6	99	96.1
Toplam	111	100.0	103	100.0

SYO: Sağlık Yüksekokulu, TEF: Teknik Eğitim Fakültesi

Tablo 2: Öğrencilerin eğitim durumlarıyla ilgili özellikler (N=214)

Özellikler	SYO		TEF	
	n	%	n	%
Mezun olduğu okul				
Sağlık Meslek Lisesi	26	23.4	3	2.9
Lise	74	66.7	2	1.9
Endüstri Meslek Lisesi	1	0.9	47	45.6
Teknik Lise	-	-	37	35.9
Diğer	10	9	14	13.6
Bölümü				
Hemşirelik	58	52.3	-	-
Sağlık memurluğu	53	47.7	-	-
Yapı ressamlığı öğretmenliği	-	-	48	46.6
Yapı öğretmenliği	-	-	55	53.4
Sınıfı				
2. sınıf	50	45	52	50.5
3. sınıf	61	55	51	49.5
Bu bölüm kaçınıcı tercihi				
İlk tercih	18	16.2	43	41.7
2-5 arası	28	25.2	29	28.2
6-10 arası	25	22.5	15	14.6
10'un üstü	40	36	16	15.5
Bu bölümde okumaktan memnun mu?				
Evet	40	36	36	35
Hayır	71	64	67	65
Bu bölümü seçmede en önemli faktör				
Kendisi	43	38.7	38	36.9
Arkadaşları	-	-	4	3.9
Ailesi	33	29.7	10	9.7
Rehberlik servisi	4	3.6	3	2.9
Önceki öğretmenleri	-	-	3	2.9
Rastgele	8	7.2	13	12.6
Tanıdığı meslektaşları	4	3.6	3	2.9
Diğer	19	17.1	29	28.2
Bu bölümü tercih nedeni				
İnsanlara yardımcı sevdiği için	32	28.8	5	4.9
Ailesi istediği için	21	18.9	16	15.5
Kolay iş bulmak için	15	13.5	15	14.6
Tesadüfen	16	14.4	21	20.4
Diğer	27	24.3	46	44.7
Mezuniyet sonrası çalışmak istediği alan				
Yönetim	27	24.3	11	10.7
Eğitim	47	42.3	67	65
Hasta bakımı	10	9	-	-
Teknik alan (EKG, röntgen vb.)	2	1.8	10	9.7
Koruyucu sağlık hizmetleri	22	19.8	-	-
Diğer	3	2.7	15	14.6
Toplam	111	100.0	103	100.0

SYO: Sağlık Yüksekokulu, TEF: Teknik Eğitim Fakültesi

Tablo 3: Öğrencilerin cinsiyet, sınıf ve okula göre depresif olma durumları.

Özellik		Depresif Olan		Depresif Olmayan		Toplam		p
		n	%	n	%	n	%	
Cinsiyet	Kız	34	37.8	56	62.2	90	100.0	p>0.05
	Erkek	39	31.5	85	68.5	124	100.0	
Sınıf	2. sınıf	42	41.2	60	58.8	102	100.0	p<0.05*
	3. sınıf	31	27.7	81	72.3	112	100.0	
Okul	SYO	34	30.6	77	69.4	111	100.0	p>0.05
	TEF	39	37.9	64	62.1	103	100.0	

SYO: Sağlık Yüksekokulu TEF: Teknik Eğitim Fakültesi

* İstatiksel yönden anlamlı fark

Depresif belirtisi olan öğrencilerin %30.1'nin hemşirelik, %30.1'inin yapı öğretmenliği, %23.3'ünün yapı ressamlığı öğretmenliği ve %16.4'ünün sağlık memurluğu bölümünde olduğu görülmüştür. Depresif belirti varlığı ile bölümler arasında da anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05).

Depresif belirtisi olan öğrencilerin şu anda ikamet ettiği yerler incelendiğinde %69.9'unun arkadaşları ile beraber evde kaldığı, %21.9'unun da devlet yurdunda kaldığı belirlenmiştir. Depresif belirti durumu ile ikamet edilen yerler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05).

Depresif belirtisi olan öğrencilerin %63'ünün buldukları bölümde okumaktan memnun olduğu saptanmış olup, depresif belirti durumu ile buldukları bölümde okumaktan memnun olma arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05). Depresif belirtisi olan öğrencilerin okudukları bölümü seçmesinde rol oynayan faktörlere bakıldığında ise, %27.4'ünün kendi isteği ile, %27.4'ünün ailesinin isteği ile bu bölümleri seçtiği belirlenmiştir. Depresif belirti durumu ile okudukları bölümü seçmelerinde rol oynayan faktörler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05).

Depresif belirtisi olan öğrencilerin %74'ünün sosyal etkinliklere katıldığı, %58.9'unun karşı cinsle duygusal birlikteliğinin olduğu ve %91.8'inin de bedensel engeli olmadığı belirlenmiştir. Depresif belirti varlığı ile sosyal etkinliklere katılma, karşı cinsle duygusal birlikteliğin olması ve bedensel engelin olup olmaması arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0.05).

TARTIŞMA

Gençlik çağında fizyolojik değişikliklerin yanı sıra, ruhsal ve toplumsal değişiklikler genci zorlamaktadır. Özellikle yükseköğrenim görme şansını elde eden gençler, bunun yarattığı sevincin yanı sıra; aileden ayrılma, yeni çevre ve arkadaş edinme, yalnız kalma korkusu, ekonomik güçlükler, yurt yaşamına alışma, gelecekteki mesleği ve çalışma yaşamı ile ilgili kaygı gibi birçok sorun ve

zorlukla karşı karşıya kalmaktadırlar. Zorluklar karşısında her gencin tepkisi farklıdır. Bu tepkilerin bir grubunu da depresif belirtiler oluşturur (Aylaz ve diğ. 2007).

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık üçte birinin depresif belirtiyeye sahip olduğu görülmüştür. Özdel ve diğerlerinin (2002) yaptığı “Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve sosyo-demografik özelliklerle ilişkisi” isimli çalışmada cinsiyetle depresif belirtiler arasında bir ilişki bulunmamıştır. Bizim araştırmamızda da kız ve erkek öğrencilerde depresif belirti görülme oranları birbirine yakın olup, cinsiyet ve depresif belirti varlığı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Goldberg ve diğerlerinin (1994) yaptığı çalışmada ise depresif belirtilerin kadınlarda daha yüksek oranda görüldüğü saptanmıştır. Ünal ve diğerlerinin (2002) yaptığı çalışmada da hekime başvuran depresif hastalar arasında kadınların erkeklere göre anlamlı derecede fazla olduğu belirlenmiştir.

Sınıflara göre öğrencilerin depresif belirti durumu incelendiğinde, 2. sınıf öğrencilerinde depresif belirti görülme oranı 3. sınıf öğrencilerine göre daha yüksektir. Sınıflar ile depresif belirti arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Özdel ve diğerlerinin (2002) yaptığı çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe depresyon puanları artmaktadır. Bizim çalışmamızda ise 2. sınıf öğrencilerinde depresif belirtiyeye sahip olma oranı daha fazla bulunmuştur. Bu sonuç araştırmamızın kısıtlılıklarından olan 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin çalışma kapsamı dışında bırakılmasına bağlı olabilir. Aynı zamanda 2.sınıf öğrencilerinin çevreye uyum sorunlarına ve meslek derslerinin daha yoğun olmasına da bağlı olabilir.

Öğrencilerin okudukları okul ve bölüme göre depresif belirtiyeye sahip olma durumu incelendiğinde, okul ve bölüm ile depresif belirtiler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Depresif belirtisi olan öğrencilerin yaklaşık üçte ikisinin arkadaşları ile beraber evde kaldığı belirlenmiş olup, depresif belirtileri olma durumları ile ikamet edilen yerler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Özdel ve diğerlerinin (2002) yaptığı çalışmada da kalınan yer ile depresif belirtiler arasında bir ilişki bulunmamıştır.

Depresif belirtisi olan öğrencilerin buldukları bölümde okumaktan memnuniyetleri, okudukları bölümü seçmelerinde rol oynayan faktörler, sosyal etkinliklere katılma durumu ve karşı cinsle duygusal birlikteliğin olması ile depresif belirti görülme durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Bu durumda depresif belirti görülme durumunu etkileyen faktörlerin farklı olduğu söylenebilir.

Çalışmamıza katılan öğrenciler arasında depresyon belirtisi görülme oranı %34.1 olarak saptanmıştır. Doğan ve diğerlerinin (1994) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiş olup, Tıp Fakültesi öğrencilerinde depresif belirti yaygınlığı %35.2, Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinde depresif belirti yaygınlığı %26, tüm öğrenci grubunda %34.7 olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak, öğrencilerin üçte birinin depresif belirtilerinin olduğu belirlenmiş, 2. sınıf öğrencilerinde depresif belirtilerin görülme oranı daha yüksek bulunmuştur. Öğrenciler psikolojik

danışma merkezlerine yönlendirilmiştir. Yükseköğrenimin ilk yıllarında psikolojik danışmanlık hizmetlerinin etkin olarak yürütülmesi, depresif belirtilerin tanınması ve giderilmesine yönelik yaklaşımlarla uygun desteğin sağlanması gerekmektedir.

Yazarların Katkıları

Çalışma tasarımı : A N, Y S, D E

Veri toplama ve/veya analiz: A N, Y S, T FN

Makalenin hazırlanması : A N, Y S, D E, T FN

KAYNAKLAR

Aylaz R, Kaya B, Dere N, Karaca Z, Bal Y (2007) Sağlık Yüksekokulu öğrencileri arasındaki depresyon sıklığı ve ilişkili etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* **8**, 46-51.

Berksun OE, Şentürk V, Çevik A (2004) Anksiyete bozuklukları ve depresyon. *Galenos Tıp Dergisi* **7** (95), 33-94.

Bruntland GH (2000) Mental Health in the 21st century. *Bull World Health Organ* **78** (4), 411.

Doğan O, Doğan S, Çorapçıoğlu A, Çelik G (1994) Üniversite öğrencilerinde depresyon yaygınlığı ve bazı değişkenlerle ilişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* **16**, 148-151.

Ekundayo OJ, Dodson-Stallwort J, Roofe M, Aban IB, Kempf MC, Ehiri JE, Jolly PE (2007) Prevalence and correlates of depressive symptoms among high school students in Hanover, Jamaica. *The Scientific World Journal* **7**, 567-576.

Goldberg D, Benjamin S, Creed F (1994) Psychiatry in medical practice. 2.baskı, London, Routledge.

Kandel DB, Davies M (1986) Adult sequelae of adolescent depressive symptoms. *Arch Gen Psychiatry* **43**, 255-262.

Kaya M, Genç M, Kaya B, Pehlivan E (2007) Tıp Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde depresif belirti yaygınlığı, stresle başa çıkma tarzları ve etkileyen faktörler *Türk Psikiyatri Dergisi* **18** (2), 137-146.

Koç M, Avşaroğlu S, Sezer A (2007) Üniversite öğrencilerinin akademik başarı ile problem alanları arasındaki ilişki. Erişim tarihi: 30 Temmuz 2007, <http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr>

Kucur R, Çilli AL, Aşkın R, Herken H, Kaya N, Özkan İ (2000) Konya'da üniversite öğrencilerinde CIDI/DSM-IV Ruhsal Bozukluklarının 12 aylık yaygınlığı. Araştırma projesi raporu. Erişim tarihi Temmuz 7, 2005, <http://www.aile.selcuk.edu.tr/psikiyatri/proje.htm>

Kutcer SP, Marton P (1989) Parameters of adolescent depression. *Clin North Am* **12**, 895-918.

Özdel L, Bostancı M, Özdel O, Oğuzhanoglu NK (2002) Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* **3**, 155-161.

Saka MC (2004) Depresyon. *Galenos Tıp Dergisi* **7**(95), 12-14.

Şahin D, Abay E (2008) Cinsiyet Farklılıkları ve Psikiyatri, *Hemşirelik Forumu* **11**(2):1-6.

Ünal S, Küey L, Güleç C, Bekaroğlu M, Evlice YE, Kırılı S (2002) Depresif bozukluklarda risk etkenleri. *Klinik Psikiyatri* **5**, 8-15.